

ภาพรวมธุรกิจแร่เหล็ก

- ประเทศไทยมีแหล่งแร่เหล็กกระจายอยู่เกือบทุกภูมิภาคของประเทศ แต่ถือเป็นแหล่งแร่ขนาดเล็กเมื่อเทียบกับแหล่งแร่เหล็กอื่น ๆ ทั่วโลก โดยผู้ผลิตแร่เหล็กรายใหญ่ของโลก ได้แก่ จีน ออสเตรเลีย บราซิล อินเดีย และรัสเซีย ทั้งนี้ จากข้อมูลประทานบัตรเหมืองแร่ทั่วประเทศ จากกลุ่มควบคุมสัมปทานและการกำกับการผลิต สำนักเหมืองแร่และสัมปทาน กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ณ วันที่ 31 พฤษภาคม 2567 พบว่า ประเทศไทยมีเหมืองแร่เหล็กที่มีประทานบัตรดำเนินการอยู่จำนวน 22 แปลง ซึ่งเป็นประทานบัตรประเภทเปิดการ¹ จำนวน 11 แปลง ประเภทหยุดการ² จำนวน 9 แปลง และประทานบัตรประเภทขุดต่ออายุ³ จำนวน 2 แปลง โดยบริเวณที่มีแร่เหล็กคุณภาพสูง ได้แก่ แหล่งแร่เหล็กบริเวณอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย
- โดยทั่วไปของการทำเหมืองแร่เหล็ก มีวิธีการทำเหมืองแบบเหมืองเปิด ในกรณีที่แหล่งแร่อยู่ในระดับที่ลึก หน้าเหมืองต้องเปิดให้กว้างขึ้น เพื่อสะดวก และปลอดภัย ในการทำเหมืองและการนำแร่ขึ้นมา การทำเหมืองแร่กรณีนี้ต้องใช้เครื่องมือหนัก เช่น รถขุด รถตัก รถขนแร่ขนาดใหญ่ เครื่องเจาะ รวมถึงการระเบิดบริเวณหน้าเหมืองเพื่อเข้าถึงแหล่งแร่ โดยจะต้องทำเป็นชั้นบันได วนลงไปหาแหล่งแร่ที่อยู่ลึกลงไป และเป็นเส้นทางลำเลียงแร่ขึ้นมาเพื่อเข้าสู่กระบวนการแต่งแร่ต่อไป

สถานการณ์ด้านการผลิตและการใช้

- ภาพรวมด้านการผลิตแร่เหล็กของไทยในช่วง 10 ปีย้อนหลัง ตั้งแต่ปี 2556 - 2565 พบว่า มูลค่าการผลิตแร่เหล็กมีแนวโน้มลดลง 4.5% เฉลี่ยต่อปี โดยในช่วงปี 2558-2562 การผลิตแร่เหล็กลดต่ำลงอย่างมากเนื่องจากความต้องการแร่เหล็กในตลาดโลกที่ลดลงและการปรับตัวของอุตสาหกรรมเหล็กในประเทศ ทั้งนี้ ปี 2560 มีมูลค่าการผลิตเพียง 2 แสนบาท และ ในปี 2559 และ 2561 ไม่มีการผลิตแร่เหล็ก เนื่องจากจากการหยุดชะงักของการดำเนินงานเหมืองแร่ ประทานบัตรหรือใบอนุญาตทำเหมืองแร่เหล็กในบางพื้นที่หมดอายุ และการต่ออายุหรือการออกประทานบัตรใหม่มีความล่าช้า รวมทั้งการปิดเหมืองชั่วคราวเพื่อปรับปรุงกระบวนการผลิต โดยเริ่มกลับมาดำเนินการผลิตแร่เหล็กมากขึ้นในปี 2563 เป็นต้นมา ซึ่งในปี 2565 มีปริมาณการผลิตแร่เหล็กอยู่ที่ราว 190,000 ตัน คิดเป็นมูลค่าการผลิต 598.7 ล้านบาท ลดลง 39.5% ต่อปี จากการเผชิญกับการแข่งขันที่รุนแรงจากการนำเข้าแร่เหล็กที่มีราคาถูกกว่า และมีคุณภาพมากกว่า โดยเฉพาะจากจีน ซึ่งมีการผลิตแร่เหล็กคุณภาพสูงในปริมาณมากและสามารถจำหน่ายในราคาต่ำกว่าแร่เหล็กที่ผลิตในไทย ทำให้ผู้ผลิตในประเทศไม่สามารถแข่งขันได้ทั้งด้านคุณภาพและราคา
- สำหรับข้อมูลการใช้แร่เหล็กของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ซึ่งเริ่มมีการบันทึกข้อมูลการใช้ ตั้งแต่ปี 2562 พบว่า มูลค่าการใช้แร่เหล็กของไทยในช่วง ปี 2562 - 2565 มีแนวโน้มลดลง 7.8% เฉลี่ยต่อปี โดยในปี 2565 มีปริมาณการใช้แร่เหล็กอยู่ที่ราว 100,673 ตัน คิดเป็นมูลค่า 341.1 ล้านบาท ลดลง 47.8% ต่อปี ซึ่งปัจจุบันแร่เหล็กที่ใช้ผลิตเหล็กและเหล็กกล้าในประเทศ ส่วนมากนำเข้าจากต่างประเทศ

¹ เปิดการ หมายถึง การเริ่มต้นดำเนินการทำเหมืองแร่ภายใต้ประทานบัตรที่ได้รับอนุญาต โดยผู้ถือประทานบัตรต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขและข้อกำหนดที่ระบุในประทานบัตร รวมถึงการจัดทำรายงานการเปิดการทำเหมืองและส่งให้เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ตรวจสอบและอนุมัติ

² หยุดการ หมายถึง การหยุดดำเนินการทำเหมืองแร่ชั่วคราวหรือถาวรตามที่มีผู้ถือประทานบัตรขอหรือเมื่อมีเหตุจำเป็น เช่น ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม ความปลอดภัย หรือเหตุผลทางเศรษฐกิจ ผู้ถือประทานบัตรต้องแจ้งให้เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ทราบและได้รับอนุญาตเป็นหนังสือก่อนที่จะหยุดการทำเหมือง

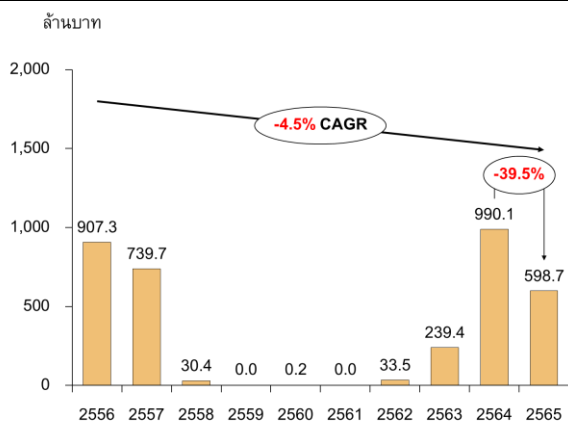
³ ขุดต่ออายุ หมายถึง การยื่นคำขอเพื่อขยายระยะเวลาการดำเนินการทำเหมืองแร่ภายใต้ประทานบัตรที่กำลังจะหมดอายุ ผู้ถือประทานบัตรต้องยื่นคำขุดต่ออายุพร้อมเอกสารประกอบตามที่กำหนดให้กับเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ก่อนที่ประทานบัตรจะหมดอายุ และต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขและข้อกำหนดที่ระบุในประทานบัตร

Disclaimer:

ข้อมูล บทวิเคราะห์ และการแสดงความคิดเห็นต่างๆ ที่ปรากฏอยู่ในรายงานฉบับนี้ ได้จัดทำขึ้นบนพื้นฐานของแหล่งข้อมูลที่ได้รับมาจากแหล่งข้อมูลเชื่อถือได้ เพื่อใช้ประกอบการวิเคราะห์ภาวะเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมซึ่งเป็นเอกสารภายในของธนาคารแลนด์ แอนด์ เฮาส์ จำกัด (มหาชน) เท่านั้น ทั้งนี้ธนาคารฯ จะไม่รับผิดชอบความเสียหายใดๆ ทั้งปวงที่เกิดขึ้นจากการนำข้อมูล บทวิเคราะห์ การคาดหมาย และความคิดเห็นต่างๆ ที่ปรากฏในรายงานฉบับนี้ไปใช้ โดยผู้ที่ประสงค์จะนำไปใช้ต้องยอมรับความเสี่ยง และความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นเองโดยลำพัง

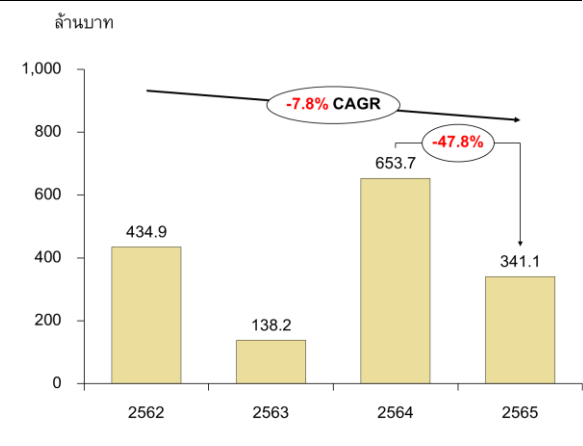
ส่วนแร่เหล็กที่ผลิตในประเทศมักนำมาใช้เป็นส่วนประกอบของปูนซีเมนต์ เนื่องจากแร่เหล็กในประเทศไทยมักจะมีปริมาณเหล็กที่ไม่สูงมากนักเมื่อเทียบกับแหล่งแร่เหล็กในประเทศอื่นๆ ซึ่งทำให้การนำแร่เหล็กมาใช้ในอุตสาหกรรมเหล็กและเหล็กกล้าไม่คุ้มค่าเท่าที่ควร

รูปที่ 1 มูลค่าการผลิตแร่เหล็กของไทย

ที่มา : กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่

รูปที่ 2 มูลค่าการใช้แร่เหล็กของประเทศไทย

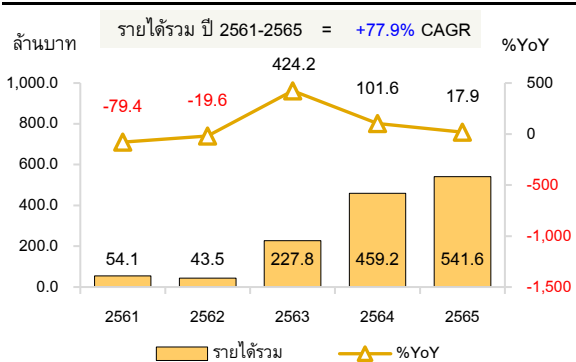

ที่มา : กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่

ผลการดำเนินงานของผู้ประกอบการในธุรกิจเหมืองแร่เหล็ก

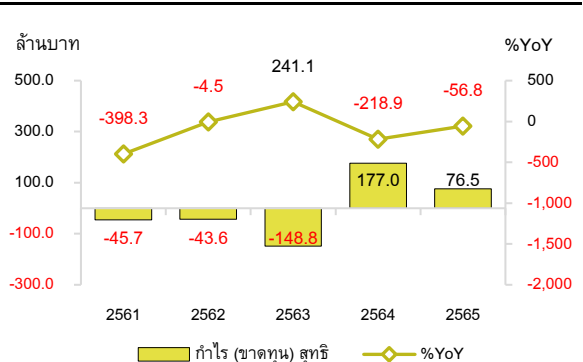
- ผลการดำเนินงานของผู้ประกอบการในธุรกิจเหมืองแร่เหล็ก ในช่วง 5 ปีย้อนหลัง ตั้งแต่ปี 2561 - 2565 พบว่า แม้ทิศทางด้านรายได้รวมของผู้ประกอบการเหมืองแร่เหล็กจะเติบโตขึ้น 77.9% เฉลี่ยต่อปี แต่ในทางกลับกัน อัตราการทำกำไรของผู้ประกอบการในธุรกิจเหมืองแร่เหล็กกลับลดลง โดยในปี 2565 รายได้รวมของผู้ประกอบการอยู่ที่ราว 541.6 ล้านบาท เพิ่มขึ้น 17.9% จากปี 2564 แต่กำไรสุทธิของผู้ประกอบการอยู่ที่เพียงราว 76.5 ล้านบาท ลดลงถึง 56.8% จากปี 2564 สะท้อนให้เห็นว่าผู้ประกอบการมีต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้น ซึ่งเป็นปัจจัยหลักที่ทำให้อัตรากำไรลดลง แม้ว่ารายได้จะเพิ่มขึ้นก็ตาม ต้นทุนที่เพิ่มขึ้นมาจากราคาวัตถุดิบที่สูงขึ้น พลังงานเชื้อเพลิง รวมถึงค่าจ้างแรงงานที่เพิ่มขึ้น ประกอบกับการแข่งขันจากผู้ผลิตแร่เหล็กในต่างประเทศที่มีต้นทุนการผลิตต่ำกว่า ทำให้ผู้ประกอบการในไทยต้องเผชิญกับแรงกดดันด้านราคาขาย ซึ่งส่งผลให้อัตรากำไรลดลง

รูปที่ 3 รายได้รวมของผู้ประกอบการในธุรกิจเหมืองแร่เหล็ก

ที่มา : ENLITE

รูปที่ 4 กำไรสุทธิของผู้ประกอบการในธุรกิจเหมืองแร่เหล็ก

ที่มา : ENLITE

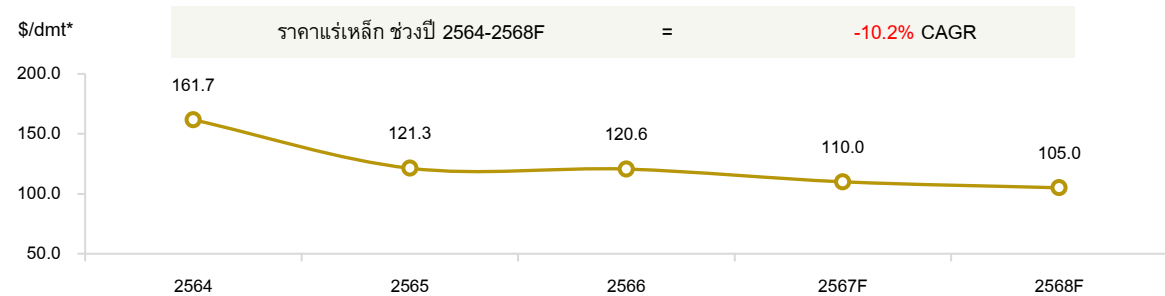
Disclaimer:

ข้อมูล บทวิเคราะห์ และการแสดงความคิดเห็นต่างๆ ที่ปรากฏอยู่ในรายงานฉบับนี้ ได้จัดทำขึ้นบนพื้นฐานของแหล่งข้อมูลที่ได้รับมาจากแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ เพื่อใช้ประกอบการวิเคราะห์ภาวะเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมซึ่งเป็นเอกสารภายในของธนาคารแลนด์ แอนด์ เฮาส์ จำกัด (มหาชน) เท่านั้น ทั้งนี้ธนาคารฯ จะไม่รับผิดชอบความเสียหายใดๆ ทั้งปวงที่เกิดขึ้นจากการนำข้อมูล บทวิเคราะห์ การคาดหมาย และความคิดเห็นต่างๆ ที่ปรากฏในรายงานฉบับนี้ไปใช้ โดยผู้ที่ประสงค์จะนำไปใช้ต้องยอมรับความเสี่ยง และความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นเองโดยลำพัง

สถานการณ์ด้านราคา

- จากสถานการณ์ด้านราคาและประมาณการแนวโน้มราคาแร่เหล็กที่จัดทำโดยธนาคารโลก ในช่วงปี **2564-2568F** พบว่า ราคาแร่เหล็กมีแนวโน้มลดลง **10.2%** เฉลี่ยต่อปี โดยในปี **2567** ประมาณการราคาจะอยู่ที่ราว **110 ดอลลาร์ต่อเมตริกตัน⁴** และปี 2568 ประมาณการราคาจะอยู่ที่ 105 ดอลลาร์ต่อเมตริกตันแห่ง สาเหตุมาจากการชะลอตัวของอุปสงค์ในจีนซึ่งเป็นผู้บริโภคแร่เหล็กรายใหญ่ที่สุดของโลก ประกอบกับการคาดการณ์เศรษฐกิจโลกที่ชะลอตัวโดยเฉพาะในประเทศที่มีการใช้แร่เหล็กสูง เช่น จีนและสหรัฐอเมริกา ทำให้ความต้องการแร่เหล็กลดลง รวมทั้ง การปรับลดกำลังการผลิตของผู้ผลิตรายใหญ่จากความต้องการที่ลดลง ซึ่งส่งผลให้ราคาแร่เหล็กมีแนวโน้มลดลงต่อเนื่อง

รูปที่ 5 Iron Ore Price Forecasts

ที่มา : World Bank Commodity Price Forecasts

หมายเหตุ * dmt หมายถึง dollars per dry metric ton คือ น้ำหนักของวัสดุที่ไม่รวมความชื้น

สถานการณ์ด้านการค้าระหว่างประเทศ

- สถานการณ์ด้านการส่งออกสินแร่เหล็ก พบว่า แม้ในปี **2566** การส่งออกสินแร่เหล็กของไทยจะขยายตัวเป็นอย่างมากจากฐานต่ำในปีก่อนหน้า โดยมูลค่าการส่งออกอยู่ที่ **1,687.9** ล้านบาท เติบโตขึ้นถึง **257.5%** จากปี **2565** เนื่องจากการลดลงของการผลิตแร่เหล็กในจีน จากปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมและการควบคุมการปล่อยมลพิษ ทำให้ต้องหันมานำเข้าแร่เหล็กจากไทยจำนวนมาก แต่ในช่วง **4** เดือนแรกของปี **2567** พบว่า มูลค่าการส่งออกเฉลี่ยอยู่ที่ **469.3** ล้านบาท ลดลงจากช่วงเดียวกันของปีก่อน **43.1%** ต่อปี เนื่องจากประเทศผู้ผลิตแร่เหล็กรายใหญ่อื่นๆ เช่น ออสเตรเลียและบราซิล กลับมาผลิตแร่เหล็กเพิ่มขึ้น ซึ่งการผลิตที่มีต้นทุนต่ำกว่าและมีคุณภาพสูงกว่า ทำให้แร่เหล็กของไทยมีความสามารถในการแข่งขันลดลง ทั้งนี้ สินแร่เหล็กเกือบทั้งหมดของไทยส่งออกไปยังประเทศจีน (99.9% ของมูลค่าการส่งออกแร่เหล็ก) เนื่องจากจีนเป็นผู้บริโภคเหล็กรายใหญ่ที่สุดของโลก มีการใช้เหล็กในอุตสาหกรรมก่อสร้างและการผลิตที่สูง แม้คุณภาพแร่เหล็กของไทยอาจไม่สูงนัก แต่ยังคงมีคุณสมบัติที่เหมาะสมกับความต้องการของโรงงานเหล็กในจีน ประกอบกับไทยมีความได้เปรียบทางภูมิศาสตร์ ในการส่งออกสินแร่เหล็กไปยังจีน เนื่องจากระยะทางที่ใกล้กว่าประเทศผู้ผลิตรายใหญ่อื่นๆ ทำให้มี

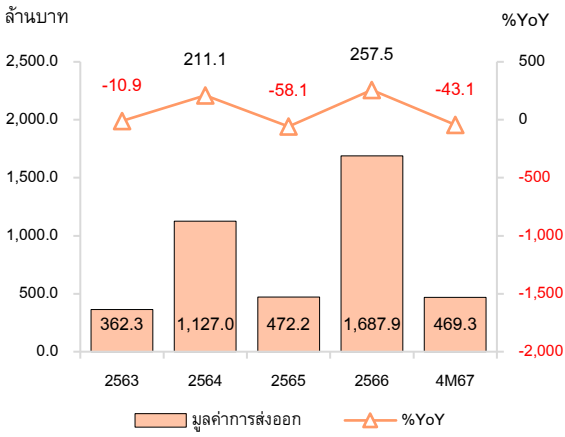
⁴ เมตริกตันแห้ง หมายถึง น้ำหนักของวัสดุที่ไม่รวมความชื้น เพื่อให้ราคาสะท้อนถึงปริมาณจริงของสินค้าโภคภัณฑ์นั้นๆ

Disclaimer:

ข้อมูล บทวิเคราะห์ และการแสดงความคิดเห็นต่างๆ ที่ปรากฏอยู่ในรายงานฉบับนี้ ได้จัดทำขึ้นบนพื้นฐานของแหล่งข้อมูลที่ได้รับมาจากแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ เพื่อใช้ประกอบการวิเคราะห์ภาวะเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมซึ่งเป็นเอกสารภายในของธนาคารแลนด์ แอนด์ เฮาส์ จำกัด (มหาชน) เท่านั้น ทั้งนี้ธนาคารฯ จะไม่รับผิดชอบความเสียหายใดๆ ทั้งปวงที่เกิดขึ้นจากการนำข้อมูล บทวิเคราะห์ การคาดหมาย และความคิดเห็นต่างๆ ที่ปรากฏในรายงานฉบับนี้ไปใช้ โดยผู้ที่ประสงค์จะนำไปใช้ต้องยอมรับความเสี่ยง และความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นเองโดยลำพัง

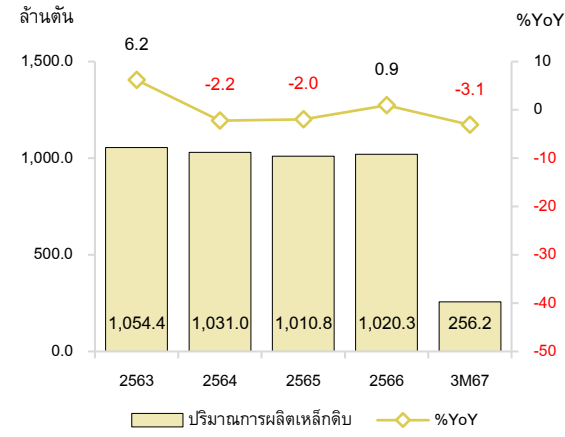
ต้นทุนการขนส่งที่ต่ำกว่า อย่างไรก็ตาม การส่งออกแร่เหล็กของไทยยังคงเผชิญความเสี่ยงจากการหดตัวของการผลิตเหล็กดิบของจีน ซึ่งในช่วง 3 เดือนแรกของปี 2567 พบว่า ปริมาณการผลิตเหล็กดิบของจีนลดลงราว 3.1% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน

รูปที่ 6 มูลค่าการส่งออกสินแร่เหล็ก

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์

รูปที่ 7 ปริมาณการผลิตเหล็กดิบของจีน

ที่มา : สถาบันเหล็กและเหล็กกล้าแห่งประเทศไทย

แนวโน้มของธุรกิจแร่เหล็ก

- แนวโน้มของธุรกิจแร่เหล็กของไทยในระยะต่อไป คาดว่าปริมาณการผลิตแร่เหล็กในไทยจะยังคงเผชิญกับความท้าทายจากการแข่งขันกับแร่เหล็กนำเข้า ซึ่งมีราคาถูกและมีคุณภาพสูง และยังคงเป็นทางเลือกที่ดีกว่าสำหรับผู้ผลิตเหล็กในประเทศ ส่วนราคาแร่เหล็กจะยังคงลดลงต่อเนื่อง เนื่องจากการชะลอตัวของอุปสงค์ในจีน และการคาดการณ์เศรษฐกิจโลกที่ชะลอตัว โดยเฉพาะในประเทศที่มีการใช้แร่เหล็กสูง เช่น จีนและสหรัฐอเมริกา ทั้งนี้ การส่งออกแร่เหล็กของไทยจะยังคงมีความเสี่ยงจากการแข่งขันกับประเทศผู้ผลิตรายใหญ่อื่น ๆ และการหดตัวของการผลิตเหล็กดิบในจีน ซึ่งเป็นตลาดส่งออกหลักของไทย ทำให้ผู้ผลิตในประเทศต้องปรับตัวเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและลดต้นทุน อย่างไรก็ตาม แร่เหล็กของไทยยังคงมีคุณสมบัติที่เหมาะสมกับความต้องการของโรงงานเหล็กในจีน ความได้เปรียบทางภูมิศาสตร์ของในการส่งออกสินแร่เหล็กไปยังจีน ซึ่งยังคงเป็นปัจจัยเสริมด้านการส่งออกแร่เหล็กของไทยไปจีนให้ยังเพิ่มขึ้นได้ ประกอบกับความต้องการใช้ โดยเฉพาะในภาคการผลิตและการก่อสร้าง จะช่วยเพิ่มความต้องการใช้แร่เหล็กเพื่อผลิตเหล็กและเหล็กกล้า

ผู้จัดทำบทวิเคราะห์

นางสาวศรีอำไพ อิงคกิตติ (sri-ampai@lhbank.co.th)

วิจัยธุรกิจธนาคารแลนด์แอนด์เฮาส์

ธนาคารแลนด์ แอนด์ เฮาส์ จำกัด (มหาชน)

Disclaimer:

ข้อมูล บทวิเคราะห์ และการแสดงความคิดเห็นต่างๆ ที่ปรากฏอยู่ในรายงานฉบับนี้ ได้จัดทำขึ้นบนพื้นฐานของแหล่งข้อมูลที่ได้รับมาจากแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ เพื่อใช้ประกอบการวิเคราะห์ภาวะเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมซึ่งเป็นเอกสารภายในของธนาคารแลนด์ แอนด์ เฮาส์ จำกัด (มหาชน) เท่านั้น ทั้งนี้ธนาคารฯ จะไม่รับผิดชอบความเสียหายใดๆ ทั้งปวงที่เกิดขึ้นจากการนำข้อมูล บทวิเคราะห์ การคาดหมาย และความคิดเห็นต่างๆ ที่ปรากฏในรายงานฉบับนี้ไปใช้ โดยผู้ที่ประสงค์จะนำไปใช้ต้องยอมรับความเสี่ยง และความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นเองโดยลำพัง

LH BANK BUSINESS RESEARCH

ดร. อนพล ศรีธัญพงศ์

ผู้อำนวยการอาวุโส สายงานวิจัยธุรกิจ

นันทพงศ์ พันทวีศักดิ์

นักวิเคราะห์อาวุโส (Industry)

ธรัตน์ ศรีทองเต็ม

นักเศรษฐศาสตร์อาวุโส

เชี่ยวชาญ ศรีชัยยา

นักวิเคราะห์อาวุโส (Industry)

วิลันดา ดิสเรตติวัฒน์

นักเศรษฐศาสตร์อาวุโส

วัชรพันธ์ นิยม

นักวิเคราะห์อาวุโส (Industry)

ธนวัชร หันสุเวช

นักวิเคราะห์อาวุโส (Thematic)

ศรีอำไพ อิงคกิตติ

นักวิเคราะห์อาวุโส (Industry)

วิจัยธุรกิจ ธนาคารแลนด์ แอนด์ เฮ้าส์ จำกัด (มหาชน)

จับใจ

เข้าใจ

ตอบโจทย์

Scan Here
For More Articles<https://www.lhbank.co.th/economic-analysis/>

Disclaimer:

ข้อมูล บทวิเคราะห์ และการแสดงความคิดเห็นต่างๆ ที่ปรากฏอยู่ในรายงานฉบับนี้ ได้จัดทำขึ้นบนพื้นฐานของแหล่งข้อมูลที่ได้รับมาจากแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ เพื่อใช้ประกอบการวิเคราะห์ภาวะเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมซึ่งเป็นเอกสารภายในของธนาคารแลนด์ แอนด์ เฮ้าส์ จำกัด (มหาชน) เท่านั้น ทั้งนี้ธนาคารฯ จะไม่รับผิดชอบความเสียหายใดๆ ทั้งปวงที่เกิดขึ้นจากการนำข้อมูล บทวิเคราะห์ การคาดหมาย และความคิดเห็นต่างๆ ที่ปรากฏในรายงานฉบับนี้ไปใช้ โดยผู้ที่ประสงค์จะนำไปใช้ ต้องยอมรับความเสี่ยง และความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นเองโดยลำพัง